

Κυριακή Α΄ Νηστειών – Κυριακή της Ορθοδοξίας

«Ορθοδοξία. Μια Ανεπανάληπτη Γνωριμία»

Οικονόμου Νικόλαου Πάτσαλου

Πρώτη Κυριακή των Νηστειών και η Εκκλησία πανηγυρίζει τον θρίαμβο της Ορθοδοξίας διά της ανάμνησης της Αναστήλωσης των ιερών εικόνων. Η ευαγγελική περικοπή που αναγινώσκεται σήμερα σχετίζεται θεματολογικά άμεσα με το περιεχόμενο που κρύβει η πανήγυρη της σημερινής Κυριακής. Η Ορθοδοξία ως έννοια και ως όρος έχει ευρεία σημασία, η οποία αναπτύσσεται στη σημερινή ευαγγελική περικοπή. Ορθοδοξία σημαίνει την ορθή δόξα, αντίληψη, πίστη περί Θεού. Ο Φίλιππος και ο Ναθαναήλ αυτό ακριβώς ψάχνουν και αναζητούν μέσα στις Γραφές, και να που το ανακαλύπτουν μετά την αποκάλυψη του Χριστού στη Γαλιλαία των Εθνών.

Ο Χριστός εισέρχεται στη Γαλιλαία και συναντά τον Φίλιππο. Στην προσταγή του Ιησού να Τον ακολουθήσει, ο Φίλιππος μαγνητίζεται από τη θεία παρουσία Του και γίνεται μαθητής Του. Ο ευαγγελιστής δεν μας παραθέτει κάποιο διάλογο που ίσως έλαβε χώρα, αλλά την αντίδραση του Φιλίππου στην κλήση του Ιησού. Ο μαθητής βρήκε αυτό που ζητούσε, τον Θεό του, και αυτό επιθυμεί και για τους φίλους του. Γι' αυτό στη συνέχεια απευθύνεται προς τον φίλο του, Ναθαναήλ, θέλοντας να του προσφέρει την ευκαιρία για μια μοναδική γνωριμία. Ο Φίλιππος, λοιπόν, μετά την κλήση του Ιησού γίνεται ιεραπόστολος, ώστε να βιώσουν κι άλλοι την αύρα της θεότητας και της ζωής του ζωοδότη Χριστού. Αυτό που έζησε χωρίς να μπορεί να το περιγράψει επιθυμεί να το βιώσουν κι άλλοι.

Καθώς ο Φίλιππος ομολογεί προς τον Ναθαναήλ ότι: «*Εύρήκαμεν [...] ὃν ἔγραψε Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ*», ο τελευταίος εκφράζει μία απιστία για την πραγματικότητα των λόγων του φίλου του. Από την άλλη, ο Φίλιππος δεν μπορεί να εκφράσει με λόγια τη δική του εμπειρία γνωριμίας με τον Ιησού. Οι δικές του ικανότητες φαντάζουν μικρές, για να εξηγήσουν στον Ναθαναήλ τα περί του Χριστού. Γι' αυτό και θεωρεί πως καλύτερος τρόπος επίλυσης της απορίας του είναι η κατ' ιδίαν γνωριμία και συνάντηση. Ο Φίλιππος μαγνητίστηκε από τη θεότητα του Ιησού και έλαβε, θα λέγαμε, αποδεικτική γνώση απευθείας στην καρδιά. Γι' αυτό και οδηγεί τον Ναθαναήλ προς την προσωπική γνωριμία, γιατί ήλπιζε πως κάτι ανάλογο θα γινόταν και με αυτόν.

Η προσταγή του Φιλίππου προς τον Ναθαναήλ, «*Ἔρχου καὶ ἴδε*», αποτελεί μια πρόσκληση για μια ανεπανάληπτη εμπειρία ζωής, για μια οντολογική γνωριμία με τον Ιησού. Ο Χριστός ως προσωπικός και καθόλου αόριστος Θεός γνωρίζεται προσωπικά με τον καθένα ξεχωριστά. Και μάλιστα ο τρόπος γνωριμίας μας μαζί του δεν

προϋποθέτει νοητικές, αλλά βιωματικές αποδείξεις. Γευόμενος ο άνθρωπος τη χρηστότητά Του γνωρίζεται μαζί Του χωρίς να παραμένει οποιαδήποτε απορία και κενό, γιατί η εμπειρία της θείας γνωριμίας ξεπερνά τα λογικά μας όρια και τα πάντα γίνονται γνωστά και ξεκάθαρα μέσα από την πλήρη και ισχυρή αυτή εμπειρία. Αυτή, ακριβώς, είναι και η αντανάκλαση της συμπεριφοράς και της ομολογίας του Ναθαναήλ μετά τη γνωριμία. Ο πρώην διερωτώμενος γίνεται αυτόπτης θεατής του αθεάτου Θεού. Η τρανταχτή του ομολογία: «*Ραββὶ σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ*», δεικνύει την εσωτερική του αλλοίωση από αυτό που αντίκρουσε.

Αυτή ακριβώς είναι η αντανάκλαση της Ορθοδοξίας, αυτή η προσωπική συνάντηση με τον Χριστό. Αυτό που ορθά πιστεύεις και φρονείς δεν μένει μια στείρα αντίληψη ή ιδεολογία, αλλά γίνεται βίωμα, εμπειρία ζωής, που σε ικανώνει να ζεις κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες. Έτσι, η πίστη δεν γίνεται ιδεολογία, ούτε θρησκεία, αλλά παραμένει ζωή. Για πολλούς η πίστη τους καταντά ιδεολογική και αυτό, γιατί τους υπολείπεται το βίωμα, που δεν είναι εύκολο να αποκτηθεί. Για να ζήσει κανείς την οντολογία της Ορθοδοξίας, όπως την έζησαν οι απόστολοι Φίλιππος και Ναθαναήλ, προϋποτίθεται η ορθοπραξία στη ζωή. Και η ορθοπραξία είναι η ζωή της οποίας κριτήριο γίνεται ο λόγος του Ευαγγελίου, ως ο μόνος που διασφαλίζει με σιγουριά την ηθική ισορροπία και την πνευματική πρόοδο.

Οι πατέρες της Εκκλησίας ακριβώς για αυτή την οντολογική πίστη έδιναν αγώνες έναντι των αιρέσεων και των αιρετικών «*Αρείων*», «*Νεστορίων*» και των *Εικονομάχων*. Δεν τσακώνονταν ούτε για μια τελεία ούτε για ένα «*ιώτα*» αλλά για τη μη εξάλειψη της οντολογίας του Χριστιανισμού. Αν επικρατούσε η οποιαδήποτε αρρωστημένη αίρεση τότε στη βάση της θα επικρατούσε σφαλερή και αρρωστημένη ζωή. Βέβαια, κάτι τέτοιο δεν συνέβη, καθώς η πνευματική δύναμη της Εκκλησίας όλα τα αντιμετώπισε, δίνοντας μέχρι σήμερα τη μαρτυρία μιας βιωμένης πίστης. Οι άγιες εικόνες που προσκυνάμε και τιμάμε ειδικά σήμερα, είναι οι αψευδείς μάρτυρες της πίστης που επιβίωσε στην ανθρωπότητα, της πίστης που έγιναν κοινωνοί ο Φίλιππος και ο Ναθαναήλ.